

עריכה ופירושי המילים: אלי פררה

אָמִי, זְכוּרֹנָה לְבָרְכָה / חיים נחמן ביאליק

משיחות הצדיק ז"ל מוילנדיק

אָמִי, זְכוּרֹנָה לְבָרְכָה, הִיתָה צְדָקָת גְּמוּרָה

וּבְאַלְמָנוּתָה עֲנִיָּה *מְרוּדָה.

(*מְרוּדָה – מדוכאָה; מדוכדכת)

וְיֵהי עָרֵב שַׁבָּת, הַחֲמָה בְּרֹאשׁ הָאֵילָנוֹת –

וּבְבֵיתָה לֹא נֵר וְלֹא סְעֵדָה.

בְּדָקָה וּמְצָאָה עוֹד, מַעֲשֵׂה נְסִים, שְׁתֵי פְרוּטוֹת –

”הֲלָחֵם אִם גְּרוֹת?” – *פְּסָחָה,

(*פְּסָחָה – ”פסחה על שני הסעפים”

והחליטה על הנרות)

רָצָה וּתְשֹׁב, וּבִידָה הַצְנוּמָה מִשְׁאֵת הַקֹּדֶשׁ:

שְׁנֵי גְרוֹת הַבְּרָכָה.

שְׁבַעָה כּוֹכָבִים בְּמָרוֹם, וְלֵיל שַׁבָּת אָמִי

שְׁבַעָה לוֹ גְרוֹת – עֵינַיִם.

הֲיִקְבַע אֱלֹהִים שַׁבָּת קֹדֶשׁוֹ? וְכִי יִקְבַע, מֵה-תַעֲשֶׂה אִשָּׁה?

יֵהי שְׁמוֹ מְבָרָךְ עַל שְׁנַיִם!

וַיִּבְרַךְ עַל מִפֶּה נִקְיָה לֹלֵא פְרוּסַת חֲלָה –

וּתְחַבֵּשׁ *שְׁבִיִס-שַׁבָּת לְרֹאשָׁה,

(*שְׁבִיִס – מטפחת ראש; כיסוי ראש מבד)

וּתְחַלֵּף שְׁמֶלְתָהּ, וּתְכוּן לְקִרְאֵת אֱלֹהִים

וְהַשַּׁבָּת הַקְּדוּשָׁה.

וְיֵהי בְּהַעֲלוֹתָה הַגְּרוֹת וְלֹא יִכְלָה הַתְּאֲפֵק,

כִּי מֵרָה, כִּי *רֵתַח לְבָבָה,

(*רֵתַח – כעס ועלבון: ”לרתוח מזעם”)

וּתְבַדַּךְ הַצְּדָקָת, וְדַמְעָה מִקְמָטִי לְחִיָּה נִפְלָה –

וְנֵר אֶחָד תְּסַס וְכָבָה.

עֲמֻדָה הַשַּׁבָּת *נִכְלָמָה, עוֹרֶת עֵינָה הָאֶחָת – (*נִכְלָמָה – כלימה; בושה; השבת נתביישה)

(*הַתְּפִלָּצָה – מלשון פלצות; בעתה; פחד ובהלה)

*הַתְּפִלָּצָה הָאִשָּׁה:

”הַתְּבִזָּה, אֵל, מֵתַת אֱלִמְנָה? אִם חֲטָאָה אֶמְתַּךְ –

שַׁבָּתְךָ מֵה-פְּשָׁעָה?

מדוע נקרת את-עינה? " ובעמדה עצומת עינים
*ושכוכת פפים, סולדת בחילה, (*שכוכת – כסטה עינה בכפיה; שמות ל"ג 22: "ושכתי כפי")
רקדו כתפיה *ושביסה במחנק הבכי
ובלהט התפלה.

תהומות מלבה שועו, אמהות *וכרובים
התיפחו מגרונה.
לא שמעה עוד און של מעלה, לא ראה עוד פסא הכבוד
בהתעטף כה נפש ביגונה.

אז *תשל מלחי הצדקנית דמעה אחת בוערת,
רסיס אש להבה,
ובצנחה, ויפל בבית *אור משנה, כי נצת
הנר אשר כבה.

כמעט פקחה אמי עיניה *העששות וארא:
אור שבעת הימים שם *יהל,
כי נשקה השכינה עליהן. – תעמד זכות הצדקת
לנו ולכל-ישראל.

לונדון, שבט, תרצ"א